

25. juli 2022

Halvårsrapport for utdanning, Brussel, våren 2022

Skrevet av Hege Landmark-Høyvik, utdanningsråd ved Norges delegasjon til EU

Innhold

Halvårsrapport for utdanning, Brussel, våren 2022	1
Oppsummering.....	2
Vårens viktigste saker.....	3
Kommisjonens arbeid våren 2022.....	3
Europeisk strategi for universiteter og forslag til rådsanbefaling om effektivt samarbeid i europeisk høyere utdanning	3
Forslag til rådsanbefaling om læring for miljømessig bærekraft	4
Forslag til rådsanbefaling om Veier til skolesuksess	4
EUs økonomiske gjenoppbyggingspakke og utdanning	4
Rådets arbeid våren 2022	5
Det franske formannskapetets prioriteringer	5
Uformelt ministermøte for forskning og høyere utdanning	5
Rådsmøte for utdanning 5.april 2022	5
Rådsanbefaling om brobygging med henblikk på et effektivt europeisk samarbeid om høyere utdanning	6
Rådskonklusjoner om en europeisk strategi for å styrke høyere utdanningsinstitusjoner for Europas fremtid.....	7
Norsk kommentar til Kommisjonens europeiske strategi for universiteter.....	7
Rådskonklusjoner om å øke lærere og underviseres mobilitet, særlig europeisk mobilitet, i lærerutdanning og videreutdanning av lærere.....	7
Rådsanbefaling om en europeisk tilnærming til minikvalifikasjoner («micro-credentials»)	8
Rådsanbefaling om individuelle læringskontoer.....	9
Rådsanbefaling om læring for grønn omstilling og bærekraftig utvikling.....	10
Resolusjoner fra Europaparlamentet	10
Ukraina	11
Forventninger fremover	12
Tsjekkisk formannskap høsten 2022	12
Kommende initiativer fra Kommisjonen	12

Oppsummering

Russlands invasjon av Ukraina 24. februar har dominert arbeidet i EU denne våren, og det har også preget utdanningssamarbeidet. Medlemslandene i EU har benyttet samarbeidsstrukturene for det europeiske utdanningssamarbeidet til å dele erfaringer, ressurser og beste praksis rundt integreringen av ukrainske barn og unge i vertslandenes utdanningssystemer. Måten EUs medlemsland har benyttet samarbeidsarenaene for det europeiske utdanningssamarbeidet – både under pandemien og i månedene siden Russlands invasjon av Ukraina – viser at EUs utdanningssamarbeid fungerer godt og er en verdifull bidragsyter til kunnskapsbasen for nasjonale tiltak på utdanningsfeltet i kriser, så vel som i normalsituasjoner.

Det overordnede målet for det europeiske utdanningssamarbeidet er å bygge Det europeiske utdanningsområdet innen 2025. Dette målet danner rammen for Kommisjonens satsinger og initiativ på utdanningsfeltet. I januar la Kommisjonen frem høyere utdanningspakken som ble varslet i Kommisjonens arbeidsprogram for 2022. Pakken består av en europeisk strategi om universiteter og et forslag til rådsanbefaling om tettere samarbeid i europeisk høyere utdanning. I juni la Kommisjonen frem et forslag til rådsanbefaling om *Veier til skolesuksess (Pathway to school success)*. Forslaget skal bidra til å støtte medlemslandenes arbeid med å nå to av målene som er satt for det europeiske utdanningssamarbeidet; nemlig at innen 2030 bør andelen 15-åringers som presterer på lavt nivå i lesing, matte og naturfag være under 15% og andelen personer med tidlig skolefravall bør være mindre enn 9%.

Første halvår i 2022 hadde Frankrike formannskapet i EU. Det franske formannskapet har hatt høye ambisjoner og et høyt arbeidstempo på utdanningsfeltet. Hele seks rådsanbefalinger og rådskonklusjoner har blitt forhandlet om og vedtatt denne våren. Det uformelle ministermøtet for høyere utdanning og forskning, hvor statsråd Borten Moe deltok, kickstartet diskusjonene om Kommisjonens europeiske strategi for universiteter og medfølgende forslag til rådsanbefaling, som Kommisjonen la frem noen dager i forveien. Forhandlingene om disse tekstene er det som har skapt størst debatt på utdanningsfeltet i Rådet denne våren. En del medlemsland mente at Kommisjonen gikk for langt inn i nasjonal kompetanse i forslagene om en europeisk grad og rettslig status for universitetsallianser og Rådet vedtok til slutt tekster som ikke forplikter medlemslandene på disse tiltakene. Det ble våren 2022 utarbeidet en norsk kommentar til den europeiske strategien for universiteter som ble sendt til Kommisjonen, Parlamentet og Rådet.

Kompetanse står høyt på agendaen i EU. Under det franske formannskapet har Rådet vedtatt rådsanbefalinger om minikvalifikasjoner og individuelle læringskontoer, som skal bidra til å gjøre det enklere for folk å oppdatere kompetansen sin gjennom arbeidslivet ved å adressere utfordringer på tilbuds- og etterspørselssiden. De to rådsanbefalingene følger opp den oppdaterte europeiske kompetansepolitiske agendaen som Kommisjonen la frem sommeren 2020. Initiativene skal bidra til å oppnå et av EUs tre hovedmål innen 2030, nemlig at 60% av alle voksne skal delta i opplæring årlig, samt bidra til å følge opp den europeiske søylen for sosiale rettigheter. Den fastslår i sitt første prinsipp at alle har rett til inkluderende utdanning, opplæring og livslang læring av høy kvalitet.

Tsjekkia er i gang med formannskapet for høsten 2022. Det tsjekkiske formannskapets prioriteringer for utdanning er å vedta rådskonklusjoner om å understøtte trivsel i digital utdanning og vedta rådsanbefalingen om *Veier til skolesuksess*.

Vårens viktigste saker

Kommisjonens arbeid våren 2022

Europeisk strategi for universiteter og forslag til rådsanbefaling om effektivt samarbeid i europeisk høyere utdanning

Europakommisjonen la 18. januar 2022 frem høyere utdanningspakken som ble varslet i Kommisjonens arbeidsprogram for 2022. Pakken består av en europeisk strategi om universiteter og et forslag til rådsanbefaling om tettere samarbeid i europeisk høyere utdanning. Forslaget til rådsanbefaling er merket EØS-relevant.

Strategien bygger på forståelsen av at Europa står i en stor omstilling og at universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner er sentrale for gjenoppbyggingen etter pandemien og for å forme bærekraftige og robuste samfunn og økonomier.

Kommisjonen trekker opp følgende utfordringsbilde for universiteter i Europa: - hindringer for transnasjonalt samarbeid om høyere utdanning og forskning påvirker deres evne til å løse samfunnsutfordringer, - finansieringen av høyere utdanningsinstitusjoner er ofte utilstrekkelig for deres voksende samfunnsbetydning, - behov for tilpasning til endrete kompetansebehov, - manglende mangfold, inkludering og kjønnsbalanse, - grunnleggende akademiske og demokratiske verdier er under press, - universitetene må forbli konkurransedyktige i verden.

Formålet med strategien er å utløse det fulle potensialet til høyere utdanningssektoren som en driver for kompetanse, kunnskap og innovasjon og som en drivkraft for å løse samfunnsutfordringer.

Strategien bygger på resultatene fra Bologna prosessen og på de første erfaringene fra *Europeiske universiteter* under Erasmus+ programmet.

Strategien foreslår fire målsetninger innen midten av 2024:

1. **Styrke den europeiske dimensjonen i høyere utdanning og forskning**
2. **Støtte universiteter som fyrtårn for den europeiske levemåten**
3. **Understøtte universiteter som endringsagenter i den grønne og digitale omstillingen**
4. **Styrke universitetenes rolle som drivere for EUs globale rolle og lederskap**

For å lykkes med målene understreker Kommisjonen at det trengs tettere samarbeid mellom medlemsland, universiteter og andre interessenter.

De fire målene skal oppnås gjennom et sett av **flaggskip initiativ** som samlet skal styrke universiteter på tvers av Europa:

- **Oppskalere** dagens 41 europeiske universitetsallianser til 60 allianser som dekker 500 høyere utdanningsinstitusjoner.
- **Utvikle en rettslig status for allianser av høyere utdanningsinstitusjoner** som gir dem mulighet til å ta felles strategiske avgjørelser, samle ressurser, aktiviteter og data.
- **Utvikle en europeisk grad**. Som et første skritt utvikle europeiske kriterier for tildelingen av en europeisk grad merkelapp.
- **Oppskalere det europeiske studentkortet** («European Student Card initiative») ved å utvikle en unik europeisk studentidentifikator for alle studenter i EU.

Kommisjonen skal gå gjennom implementeringen av den europeiske strategien for universiteter i sin rapport om Det europeiske utdanningsområdet i 2025 og gjennom monitoreringssystemet for Det europeiske forskningsområdet.

Kommisjonens strategi og forslag til rådsanbefaling skapte våren 2022 diskusjoner både på myndighetsnivå og på institusjonsnivå. Den vedtatte rådsanbefalingen og rådskonklusjonen om strategien som Rådet vedtok i april (se omtale under) skiller seg fra Kommisjonens forslag ved at den ikke forplikter medlemslandene på de mest omdiskuterte forslagene fra Kommisjonen, som en europeisk felles grad og rettslig status for universitetsallianser.

Forslag til rådsanbefaling om læring for miljømessig bærekraft

Europakommisjonen la 14. januar frem et forslag til rådsanbefaling om læring for miljømessig bærekraft. Forslaget til rådsanbefaling er merket EØS-relevant.

Forslaget skal bidra til å underbygge Kommisjonens arbeid med den grønne given og målet om karbon-nøytralitet. Overordnet er tanken at miljø og bærekraft skal inkorporeres i alle utdannings- og opplæringspolicyer, programmer og prosesser for å utvikle kompetansen og kunnskapen som trengs for den grønne omstillingen.

Se under for omtale av den vedtatte rådsanbefalingen.

Forslag til rådsanbefaling kan leses [her](#).

Pressemelding og lenke til øvrige dokumenter finnes [her](#).

Forslag til rådsanbefaling om Veier til skolesuksess

Europakommisjonen la 30. juni frem et forslag til rådsanbefaling om Veier til skolesuksess («Pathway to school success»). Dokumentet er merket EØS-relevant.

Rådsanbefalingen legger frem et policyrammeverk som skal bidra til å støtte medlemslandenes arbeid med å øke andelen unge som oppnår grunnleggende ferdigheter og redusere andelen unge som faller ut av skolen. EUs mål for 2030 er at andelen 15-åringer som presterer på lavt nivå i lesing, matte og naturfag skal være under 15% og andelen personer med tidlig skolefravall skal være mindre enn 9%. Tiltakene i forslaget som er lagt frem skal adressere behovene til elevene, lærerne og underviserne, skolene og utdanningssystemene og retter særlig oppmerksomhet mot forebygging og tidlig intervensjon.

Veier til skolesuksess følger opp arbeidet med å bygge det Europeiske utdanningsområdet innen 2025.

Her kan du lese [pressemeldingen](#) og [forslaget til rådsanbefaling](#) med [vedlegg](#).

EUs økonomiske gjenoppbyggingspakke og utdanning

Kommisjonen har utarbeidet en oversikt over hvordan EUs medlemsland skal bruke midlene fra den økonomiske gjenoppbyggingspakken etter pandemien («recovery and resilience plans») basert på at 22 medlemsland har fått godkjent sine planer (per april 2022). Medlemslandene planlegger å bruke totalt 45,6 mrd euro på [utdanningstiltak](#) og det utgjør omtrent 10% av totalbudsjettet for den økonomiske gjenoppbyggingspakken. Investeringene og reformene dekker hele utdanningssektoren

fra barnehage til høyere utdanning. Omtrent alle medlemslandene planlegger å investere i digital utdanning.

Rådets arbeid våren 2022

Det franske formannskapetets prioriteringer

Frankrike overtok [formannskapet](#) for Rådet 1. januar. Frankrike er første land ut i trioen Frankrike, Tsjekia og Sverige, som samarbeider om en sammenhengende europeisk [agenda](#) for perioden 1. januar 2022 – 1. juli 2023. Frankrike vil arbeide langs tre overordnede ambisjoner: «Et mer selvstendig Europa. En ny europeisk vekstmodell. Et mer humant Europa.».

På utdannings- og kompetanseområdet har det franske formannskapet løftet følgende saker:

- Rådskonklusjoner om en europeisk strategi for å styrke høyere utdanningsinstitusjoner for Europas fremtid
- Rådsanbefaling om brobygging med henblikk på et effektivt europeisk samarbeid om høyere utdanning
- Rådskonklusjoner om å øke lærere og underviseres mobilitet, særlig europeisk mobilitet, i lærerutdanning og videreutdanning av lærere
- Rådsanbefaling om en europeisk tilnærming til minikvalifikasjoner
- Rådsanbefaling om individuelle læringskontoer
- Rådsanbefaling om læring for grønn omstilling
- Deklarasjon om investering i utdanning

Det franske formannskapet har gjennomført sine prioriteringer for utdanningsfeltet, inkludert å avholde et uformelt ministermøte om høyere utdanning og forskning, en uformell videokonferanse om Ukraina for EUs utdanningsministre, et uformelt ministermøte om utdanning og ungdom, samt flere formannskapskonferanser og seminarer, blant annet om mobilitet og Erasmus+, investering i utdanning, og lærerutdanning og karrierer. Det kan slås fast at det franske formannskapet har klart å gjennomføre et svært ambisiøst program på utdanningsfeltet, inkludert nye initiativ knyttet til koordinering av medlemslandenes arbeid med å inkludere ukrainske flyktninger i utdanningsystemene i vertskapslandene.

Uformelt ministermøte for forskning og høyere utdanning

Det franske formannskapet arrangerte et [uformelt ministermøte](#) for forskning og høyere utdanning mandag 24. – tirsdag 25. januar. På møtet diskuterte ministrene den europeiske strategien for universiteter, som Kommisjonen hadde lagt frem uken før. Statsråd Borten Moe deltok på møtet med et innlegg om de foreløpige norske synspunktene på strategien.

Rådsmøte for utdanning 5.april 2022

Det ble avholdt rådsmøte for utdanning i Rådet for den europeiske union tirsdag 5. april. I møtet vedtok Rådet en rådsanbefaling om et effektivt europeisk samarbeid om høyere utdanning, rådskonklusjoner om en europeisk strategi for å styrke høyere utdanningsinstitusjoner for Europas fremtid, og rådskonklusjoner om å øke lærere og underviseres mobilitet i lærerutdanning og videreutdanning av lærere (se egne punkter i halvårsrapporten).

I råds møtet holdt utdanningsministrene en policydebatt om styrking av krisehåndtering og kriseberedelser i Det europeiske utdanningsområdet. **Bakgrunnen** for debatten er at nylige globale kriser har vist at utdanningssystemene i høy grad påvirkes av krisesituasjoner. Nedstenginger som følge av covid-19 pandemien førte til at utdanningssystemene raskt måtte få på plass løsninger for digital undervisning på alle nivåer. Dessuten hadde nedstengingen stor påvirkning på Erasmus+ programmet. Russlands invasjon av Ukraina har på samme måte skapt et akutt behov for at utdanningssystemene i vertslanene tilrettelegger for integrering av ukrainske flyktninger. **Formålet** med den politiske diskusjonen var å diskutere hvordan Det europeiske utdanningsområdet kan rustes bedre til fremtidig krisehåndtering. En av dimensjonene i diskusjonen var å utvikle koordineringsmekanismer på europeisk nivå som kan gi medlemslandene bedre mulighet for en koordinert og effektiv respons og dermed begrense innvirkningen av fremtidige kriser på adgang til og kvaliteten av utdanning i Europa.

Det franske formannskapet viste til at høynivågruppen med representanter fra medlemslandene har hatt møter for å diskutere de fem arbeidsstrømmene EUs utdanningsministre og Kommisjonen ble enige om på det uformelle utdanningsministermøtet om invasjonen i Ukraina 16. mars (her var kun EUs medlemsland invitert):

- Mottakelse og skolegang for ukrainske barn
- Ressurser for lærere
- Beholde bånd til det ukrainske utdanningssystemet, kultur og språk
- Behovet for økonomisk støtte
- Støtte oppbygging av det ukrainske utdanningssystemet når mulig

Utdanningsministrene holdt i tillegg en arbeidsfrokost om investering i kvalitet i utdanning og ga ut en [felles deklarasjon om investering i utdanning](#).

Agenda, bakgrunnsinformasjon og oppsummering for Rådsmøtet kan sees på [EUs nettsider](#).

Opptak fra den offentlige delen av Rådsmøtet kan [sees her](#).

Pressemelding fra det franske formannskapet [finnes her](#).

Rådsanbefaling om brobygging med henblikk på et effektivt europeisk samarbeid om høyere utdanning

EUs utdanningsministre vedtok 5. april en rådsanbefaling om brobygging med henblikk på et effektivt europeisk samarbeid om høyere utdanning. Rådsanbefalingen bygger på [et forslag](#) som Kommisjonen la frem fra 18. januar, som del av Kommisjonens høyere utdanningspakke (se omtale over).

Formålet med rådsanbefalingen er å understøtte tettere samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner i Europa. Rådsanbefalingen oppfordrer blant annet til å teste eksisterende instrumenter for transnasjonalt samarbeid, samt undersøke behovet og muligheten for en felles grad basert på felles europeiske kriterier og med utgangspunkt i eksisterende Bologna instrumenter og utstedt på frivillig basis på nasjonalt eller institusjonelt nivå. Det anbefales også å gjøre det enklere for institusjonene å tilby felles utdanningsprogrammer og utstede felles grader i overensstemmelse med Bologna instrumenter, samt understøtte økt studentutveksling. Viktigheten av å fremme og beskytte institusjonell autonomi understrekes.

Den vedtatte rådsanbefalingen skiller seg fra Kommisjonens forslag ved at den ikke forplikter medlemslandene på de mest omdiskuterte forslagene fra Kommisjonen, som en europeisk felles grad og rettslig status for universitetsallianser. Den slår også fast at en eventuell videre utvikling av en felles grad og rettslig status skal godkjennes av Rådet.

Norge er med på lik linje som medlemslandene i Erasmus+ og flere norske institusjoner er med i europeiske universitetsallianser, som utgjør erfaringsbasen og flaggskipet for Kommisjonens forslag fra januar og Rådets vedtatte rådskonklusjoner og rådsanbefaling.

Lenke til vedtatt [rådsanbefaling](#).

Rådskonklusjoner om en europeisk strategi for å styrke høyere utdanningsinstitusjoner for Europas fremtid

EUs utdanningsministre vedtok 5. april rådskonklusjoner om en europeisk strategi for å styrke høyere utdanningsinstitusjoner for Europas fremtid. Rådskonklusjonene adresserer Kommisjonens [europeiske strategi for universiteter](#) som ble lagt fram sammen med forslag til rådsanbefaling om brobygging 18. januar i år.

Rådskonklusjonene inviterer medlemslandene og Kommisjonen til å arbeide etter følgende fire overordnede målsettinger:

- Styrke den europeiske dimensjonen i høyere utdanning, forskning og innovasjon
- Fremme Europas globale rolle og lederskap
- Styrke Europas gjenoppbygging og respons til den digitale og grønne omstillingen
- Styrke europeisk tilhørighet basert på felles verdier

I rådskonklusjonene oppfordres medlemslandene og Kommisjonen, innenfor hver av deres kompetanser, til å støtte allianser av høyere utdanningsinstitusjoner, slik som europeiske universitetsallianser. Videre inviteres blant annet Kommisjonen og medlemslandene til å øke synergiene mellom utdanning, forskning og innovasjon på europeisk nivå.

Lenke til [rådskonklusjon](#).

Norsk kommentar til Kommisjonens europeiske strategi for universiteter

Våren 2022 ble det utarbeidet en norsk kommentar til Kommisjonens europeiske strategi for universiteter. Kommentaren baserte seg på skriftlige og muntlige innspill fra relevante norske aktører og institusjoner. Kommentaren ble sendt til Kommisjonen, CULT-komiteen i Parlamentet og trioformannskapet. De vedtatte rådsdokumentene på høyere utdanning er i tråd med den norske kommentaren, blant annet i vektleggingen av å bruke verktøy utviklet gjennom Bologna prosessen. Det vil være viktig for Norge å fortsette å bidra i diskusjonene i årene fremover om oppfølgingen av rådskonklusjonen og rådsanbefalingen og Kommisjonens arbeid med tettere samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner.

Den norske kommentaren kan leses [her](#).

Rådskonklusjoner om å øke lærere og underviseres mobilitet, særlig europeisk mobilitet, i lærerutdanning og videreutdanning av lærere

EUs utdanningsministre vedtok 5. april rådskonklusjoner om å øke lærere og underviseres mobilitet. Mobilitet og lærere er høyt prioritert i det europeiske utdanningssamarbeidet. Den andre prioriteringen for det strategiske rammeverket for europeisk utdanningssamarbeid handler om å gjøre livslang læring og mobilitet en realitet for alle, inkludert for lærere, og den tredje prioriteringen handler om å øke kompetansen og motivasjonen i lærerprofesjonen.

Formålet med rådskonklusjonene er å styrke mulighetene for og oppmerksomheten på mobilitet for lærere og undervisere på alle nivå, å styrke kvaliteten i undervisningen, styrke attraktiviteten til lærerprofesjon, understøtte utdanningssystemene gjennom utveksling av god undervisningspraksis og styrke nettverket av lærere på tvers av Europa.

Utover den positive effekten mobilitet har på læreres motivasjon, kompetanse og karriere, viser rådskonklusjonen til at mobilitet også har en fordelaktig effekt på de nasjonale utdanningssystemene ved å styrke tillit, samarbeid og gjensidig forståelse mellom medlemslandenes utdanningssystemer.

I rådskonklusjonene oppfordres blant annet medlemslandene til å fremme mulighetene og fjerne barrierene for europeisk mobilitet for lærere og integrere mobilitet i lærerutdanningene.

Kommisjonen oppfordres til å fremme læreres mobilitet gjennom Erasmus+ programmet, eksempelvis gjennom Erasmus+ Lærerakademier.

En styrking av læreres og underviseres mobilitet var en prioritering for det franske formannskapet våren 2022. Det franske formannskapet arrangerte en [formannskapskonferanse](#) om lærere i mars.

[Lenke til rådсанbefaling.](#)

Rådсанbefaling om en europeisk tilnærming til minikvalifikasjoner («micro-credentials») EUs utdanningsministre vedtok 16. juni en rådсанbefaling om minikvalifikasjoner, som bygger på forslaget Kommisjonen la frem 10. desember i fjor.

Minikvalifikasjoner er læringsbevis som beskriver kunnskapen og kompetansen man har oppnådd etter en kort læringsopplevelse (f.eks. kurs). Minikvalifikasjoner gjør det mulig å tilegne seg kunnskap og kompetanse som arbeidslivet trenger gjennom målrettede og fleksible læringsmoduler.

Formålet med rådсанbefalingen er å samles om felles europeisk tilnærming til det voksende tilbudet av minikvalifikasjoner gjennom fastsettelse av en europeisk definisjon og retningslinjer for utforming, utstedelse og beskrivelse av minikvalifikasjoner. Det skal bidra til økt bruk og anerkjennelse av minikvalifikasjoner. Det understrekes at formålet med minikvalifikasjoner er å styrke mulighetene for livslang læring, men ikke å underminere eller erstatte tradisjonelle kvalifikasjoner og grader.

Minikvalifikasjoner defineres slik i den vedtatte rådсанbefalingen:

‘Micro-credential’ means the record of the learning outcomes that a learner has acquired following a small volume of learning. These learning outcomes have been assessed against transparent and clearly defined criteria. Learning experiences leading to micro-credentials are designed to provide the learner with specific knowledge, skills and competences that respond to societal, personal, cultural or labour market needs. Micro-credentials are owned by the learner, can be shared and are portable. They may be stand-alone or combined into larger credentials. They are underpinned by quality assurance following agreed standards in the relevant sector or area of activity.

I tillegg til definisjonen og retningslinjene, inneholder rådсанbefalingen en rekke anbefalinger til medlemslandene for å understøtte anvendelsen av minikvalifikasjoner.

Anbefalingene til medlemslandene inkluderer blant annet å:

- støtte utforskningen av høyere utdannings- og fag- og yrkesopplæringsinstitusjoners rolle i tilbudet av minikvalifikasjoner.
- støtte tilbud av minikvalifikasjoner i ikke-formell læring og tilpasse/utvikle kvalitetssikringsmekanismer for ulike typer tilbydere.

- integrere minikvalifikasjoner i nasjonale kvalifikasjonsrammeverk.

Kommisjonen anbefales å understøtte arbeidet ved å blant annet utvikle retningslinjer for hvordan eksisterende EU og Bologna instrumenter i høyere utdanning kan benyttes til kvalitetssikring av minikvalifikasjoner, samt utforske videre utvikling av Europass plattformen i relasjon til minikvalifikasjoner.

Annex I lister standard elementene som bør brukes til å beskrive en minikvalifikasjon. Annex II angir 10 prinsipper for design og utstedelse av minikvalifikasjoner.

Den vedtatte rådsanbefalingen kan leses [her](#).

Pressemeldingen kan leses [her](#).

Rådsanbefaling om individuelle læringskontoer

EUs utdanningsministre vedtok 16. juni en rådsanbefaling om individuelle læringskontoer, som bygger på forslaget Kommisjonen la frem 10. desember i fjor.

Formålet med rådsanbefalingen er å støtte tilgangen til opplæring for alle voksne i arbeidsfør alder og øke individers insentiver og motivasjon for opplæring.

Individuelle læringskontoer beskrives som digitale lommebøker for individuelle opplæringsrettigheter, hvor opplæringsrettigheter kan akkumuleres over tid. Med individuell opplæringsrettighet menes rettigheten til et personlig budsjett som dekker kostnadene for opplæring.

Anbefalinger: Medlemslandene anbefales å vurdere å sette opp individuelle læringskontoer for alle i arbeidsfør alder og sikre tilstrekkelig finansiering for disse. Dette skal skje i samarbeid med sosiale partnere. Medlemsland som etablerer slike individuelle læringskontoer anbefales å sette opp et tilhørende rammeverk som inkluderer et offentlig register over kvalitetssikrede og arbeidsmarkedsrelevante læringsmuligheter, samt veilednings- og godkjenningmuligheter. Medlemslandene anbefales å introdusere betalt opplæringspermisjon.

Den vedtatte rådsanbefalingen kan leses [her](#).

Pressemeldingen kan leses [her](#).

Rådsanbefalingene om minikvalifikasjoner og individuelle læringskontoer som Rådet vedtok i juni følger opp to av de 12 tiltakene i den oppdaterte europeiske kompetansepoltiske agendaen som Kommisjonen la frem sommeren 2020. Initiativene skal bidra til å oppnå et av EUs tre hovedmål innen 2030, nemlig at 60% av alle voksne deltar i opplæring årlig, samt bidra til å følge opp den europeiske søylen for sosiale rettigheter som fastslår i sitt første prinsipp at alle har rett til inkluderende utdanning, opplæring og livslang læring av høy kvalitet.

I forhandlingene om rådsanbefalingene om minikvalifikasjoner og individuelle læringskontoer har det blitt vektlagt at det finnes en rekke tilnærminger for å øke omfanget av livslang læring og at disse verktøyene kun er to blant flere muligheter. Dette kommer tydelig frem i de vedtatte rådsanbefalingene sammenlignet med Kommisjonens forslag. Den vedtatte rådsanbefalingen om minikvalifikasjoner gjenspeiler dette ved at rammene er fleksible nok til å tilpasses de nasjonale utdanningssystemene og ved å vektlegge at anvendelsen av den europeiske tilnærmingen skal skje i henhold til nasjonale forhold, med full respekt for at utdanning er nasjonal kompetanse. Den vedtatte rådsanbefalingen om individuelle læringskontoer understreker at dette kun er ett verktøy

som kan komplettere eksisterende initiativer på nasjonalt nivå, og at det ikke skal forhindre medlemslandene i å beholde eller etablere andre mekanismer for livslang læring.

Rådsanbefaling om læring for grønn omstilling og bærekraftig utvikling

EUs utdanningsministre vedtok 16. juni en rådsanbefaling om læring for grønn omstilling. Det bygger på forslaget Kommisjonen la frem 14. januar i år (se kort omtale over). Rådsanbefalingen er del av arbeidet med å understøtte den grønne omstillingen gjennom utdanning. Rådsanbefalingen føyer seg inn i rekken av initiativ for å understøtte den grønne omstillingen gjennom utdanning. Tanken er at utdanningsinstitusjoner kan støtte utvikling av grønn kompetanse og fungere som katalysatorer for å endre folks oppførsel i bærekraftig retning.

Formålet er å understøtte policyutvikling i medlemslandene, styrke samarbeidet på EU-nivå, dele erfaringer, og oppfordre til investering i læring for grønn omstilling og bærekraftig utvikling.

Rådsanbefalingen slår innledningsvis fast at læring for grønn omstilling og bærekraftig utvikling skal støtte elever og studenter i alle aldre til å tilegne seg kunnskap, kompetanse og holdninger for å leve mer bærekraftig, endre konsum- og produksjonsmønstre, omfavne sunnere livsstiler og bidra – på individnivå og kollektivt– til en mer bærekraftig økonomi og samfunn.

Medlemslandene anbefales blant annet å:

- trappe opp innsatsen med å støtte utdannings- og opplæringsystemene med å tilby utdanning og opplæring av høy kvalitet om bærekraft, klimaendringer, miljøvern og biodiversitet til elever og studenter i alle aldre.
- etablere læring for grønn omstilling og bærekraftig utvikling som en av prioriteringsområdene for utdanning og opplæring.
- tilby en rekke læringsmuligheter i formell, ikke-formell og uformell utdanning så alle kan forberede seg på og bidra til den grønne omstillingen.

Oppfølgingen av rådsanbefalingen skal blant annet skje gjennom erfaringsutveksling under det strategiske rammeverket for europeisk utdannings samarbeid, hvor Norge deltar og kan ta del i erfaringsutvekslingen.

Den vedtatte rådsanbefalingen kan leses [her](#).

Pressemeldingen kan leses [her](#).

Resolusjoner fra Europaparlamentet

Europaparlamentet har i vårsesjonen vedtatt to resolusjoner på utdanningsområdet.

[Resolusjonen om implementering av utdanning i medborgerskap](#) fremhever at det europeiske politiske systemet ikke vil fungere dersom borgerne ikke kjenner det eller forstår det. Resolusjonen henviser til første prinsipp i den europeiske søylen for sosiale rettigheter som slår fast at alle har rett til inkluderende utdanning og opplæring av høy kvalitet for å kunne delta fullt og meningsfullt i samfunnet. Bakgrunnen for resolusjonen er de sosiale og politiske endringene som sees i medlemslandene, med en økning av sosial polarisering, lavere tillit til myndigheter, erosjon i rettsstatsprinsippene, økningen i ekstremisme og rasisme og desinformasjon som samlet utgjør en fare mot europeiske demokratier og EU som helhet. Implementering av utdanning i medborgerskap i det formelle utdanningssystemet og i ikke-formell utdanning sees på som en viktig motkraft mot disse trendene. Det pekes både på medlemslandenes utdanningsystemer og EU programmer som Erasmus+, Horisont Europa, og europeisk solidaritetskorps.

[Resolusjonen om etableringen av Det europeiske utdanningsområdet](#) legger vekt på fem hovedprioriteringer:

1. Initiativene skal gjøre læringsveiene mer inkluderende, tilgjengelige og fleksible
2. Initiativene skal øke læringsmulighetene for alle
3. Initiativene skal fostre felles godkjenning av kvalifikasjoner på tvers av medlemslandene
4. Initiativene skal danne bånd mellom livslang læring og den digitale og grønne omstillingen
5. Initiativene skal styrke høyere utdannings- og fag- og yrkesopplæringsinstitusjoners rolle

Ukraina

Russlands invasjon av Ukraina 24. februar har dominert arbeidet i EU denne våren, og det har også preget utdanningssamarbeidet. Krigen har ført til millioner av flyktninger til andre europeiske land og det er i stor grad kvinner og barn som flykter. EU aktiverte EUs direktiv om midlertidig beskyttelse 4. mars, som gir ukrainske flyktninger adgang til å oppholde seg 3 år sammenhengende i EU uten å måtte søke asyl. Beskyttelsen gir ukrainske flyktninger krav på rettigheter som helsehjelp, skolegang, adgang til arbeidsmarkedet med videre.

Det franske formannskapet tok i mars initiativ til en uformell videokonferanse for EUs utdanningsministre for å sørge for at medlemslandene samarbeider om å dele erfaringer og å koordinere arbeidet med å støtte de ukrainske barna som ankommer EUs medlemsland og inkludere dem i vertslandenes utdanningssystemer (se [pressekonferanse](#) og [informasjon om møtet](#)).

Medlemslandene har benyttet samarbeidsstrukturene for det europeiske utdanningssamarbeidet til å dele erfaringer og tiltak fra landenes utdanningssystemer, samt ressurser og beste praksis rundt integreringen av ukrainske barn og unge i vertslandenes utdanningssystemer. Det samme var tilfellet under covid-19 pandemien hvor medlemslandene benyttet det europeiske utdanningssamarbeidet til å dele tiltak og erfaringer knyttet til skolestenging og overgang til digital undervisning under pandemien. Måten EUs medlemsland har benyttet samarbeidsarenaene for det europeiske utdanningssamarbeidet under pandemien og krigen i Ukraina viser at det europeiske utdanningssamarbeidet fungerer godt og er en verdifull bidragsyter til kunnskapsbasen for nasjonale tiltak på utdanningsfeltet i kriser, så vel som i normalsituasjoner.

Kommissær Mariya Gabriel ga tidlig i mars ut en [uttalelse](#) om studenter, unge mennesker og utdanning knyttet til krigen i Ukraina.

Europakommisjonen har laget en [nettside](#) som oppsummerer Kommisjonens støttetiltak for elever og undervisere som flykter fra Ukraina. Nettsiden oppsummerer økonomiske støttetiltak, støtte under Erasmus+ programmet og støtte gjennom europeiske plattformer.

Kommisjonens [School Education Gateway](#) brukes som portal for å dele læringsmateriell fra Ukraina og læringsmateriell på ukrainsk fra andre europeiske land. På portalen skal det også deles ressurser for å støtte integreringen av ukrainske flyktninger i utdanningssystemene i europeiske land.

Kommisjonen har lagt til ukrainsk språk i verktøyet [EU skills profile tool](#) for å hjelpe ukrainske jobbsøkere og de som ønsker å fortsette studiene med å vise frem sin kompetanse og få tilgang til muligheter og veiledning.

Forventninger fremover

Tsjekkisk formannskap høsten 2022

Tsjekia overtok formannskapet i Rådet 1. juli 2022, og holder det til 31. desember 2022.

Det tsjekkiske formannskapet har fem overordnede prioriteringer for sin periode:

- Håndtere flyktningkrisen og Ukrainas gjenoppbygging etter krigen
- Energisikkerhet
- Styrke Europas forsvarsevne og sikkerhet i cyberspace
- Strategisk motstandskraft i den europeiske økonomien
- Motstandskraft i demokratiske institusjoner

På utdanningsfeltet tar Tsjekia sikte på å vedta rådskonklusjoner om å understøtte trivsel i digital utdanning og rådsanbefalingen om Veier til skolesuksess.

Det tsjekkiske formannskapet avholdt det halvårlege møtet i høynivågruppen («High Level Group») for det strategiske rammeverket for europeisk utdannings samarbeid i Praha 18. – 19. juli. For første gang var Norge invitert til møtet. Ekspedisjonssjef Kjersti Flaaten deltok som Norges representant. Dagsorden inkluderte diskusjoner om digital utdanning i skolen og initiativer for å støtte ukrainske flyktninger i utdanningssystemene.

Tsjekia vil avholde flaggskipkonferansen Czeducon i november, hvor prosjekter fra EØS-midlene er et av temaene som løftes.

Kommende initiativer fra Kommisjonen

Europakommisjonen la tirsdag høsten 2021 frem sitt arbeidsprogram for året 2022, og det er fortsatt gjeldende. Her er [arbeidsprogram](#) med [vedlegg](#).

Arbeidsprogrammet bærer navnet *Gjøre Europa sterkere i fellesskap* og inneholder nye initiativ langs de seks ambisjonene i Kommisjonspresident von der Leyens politiske prioriteringer:

1. Grønn omstilling
2. Et Europa tilpasset den digitale tidsalder
3. En økonomi som fungerer for folk
4. Et sterkere Europa i verden
5. Fremme europeisk livsstil
6. Et nytt krafttak for europeisk demokrati

Kommisjonen er ventet å legge frem flere utdanningsdokumenter høsten 2022, inkludert:

- Etske retningslinjer om bruk av kunstig intelligens og data i utdanning, ventet fjerde kvartal 2022
- Retningslinjer for lærere og undervisere om å takle desinformasjon og fremme digital kompetanse, ventet fjerde kvartal 2022
- Framdriftsrapport for Det europeiske utdanningsområdet, ventet fjerde kvartal 2022
- Evaluering av Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring, ventet fjerde kvartal 2022
- Forslag til rådsanbefaling om å forbedre undervisning av digital kompetanse i utdanning og opplæring, ventet fjerde kvartal 2022

- Forslag til rådsanbefaling om muliggjørende faktorer for digital utdanning, ventet fjerde kvartal 2022